

Self-hosting ως επαγγελματική πρακτική

Ένας διακομιστής δεν είναι τίποτα περισσότερο από έναν υπολογιστή. Το ερώτημα δεν είναι αν πρέπει να έχετε έναν, αλλά πού ζουν τα δεδομένα των πελατών σας, ποιος τα συντηρεί και ποιος αναλαμβάνει την ευθύνη όταν κάτι αποτυγχάνει.

Για να συνεννοηθούμε: Τα δεδομένα σας ζουν πάντα στον υπολογιστή κάποιου: σε αυτόν ενός γίγαντα στον οποίο εμπιστεύεστε τα πάντα, σε έναν νοικιασμένο που διαχειρίζεστε εσείς, ή στον δικό σας υπολογιστή. Όσο περισσότερο έλεγχο θέλετε, τόσο περισσότερη ευθύνη αναλαμβάνετε. Η ανάθεση σε έναν μεγάλο τρίτο καθισχύαζει, αλλά δεν απαλλάσσει: η πληροφορία είναι δική σας —και των πελατών σας—, και ο υπεύθυνος είστε εσείς.

Το ερώτημα μεταξύ του νέφους και του υπογείου

Είναι καλό να ξεκινήσουμε απενεργοποιώντας μια λέξη που τρομάζει χωρίς λόγο: διακομιστής (server). Ένας διακομιστής δεν είναι ένα μυστηριώδες μηχάνημα σε ένα ψυχόμενο δωμάτιο. Είναι, απλώς, ο υπολογιστής ενός άλλου ατόμου —ή ο δικός σας— που αποθηκεύει πληροφορίες και τις παραδίδει σε όποιον τις ζητάει. Για δεκαετίες φυλάσσαμε τις πληροφορίες των πελατών μας σε έναν φάκελο, σε μια αρχειοθήκη, πάνω στο γραφείο και κανείς δεν έχανε τον ύπνο του γι' αυτό. Η πληροφορία δεν ήταν τρομακτική επειδή ήταν σε χαρτί· δεν χρειάζεται να είναι τρομακτική ούτε επειδή είναι σε δίσκο.

Το «νέφος» (cloud) δεν είναι ούτε αυτό αιθέριο. Είναι ο υπολογιστής μιας εταιρείας, σχεδόν πάντα μακριά και σχεδόν πάντα κάποιου άλλου. Το έμαθα ακούσια την ημέρα που, πεπεισμένος ότι τα αρχεία μου ήταν ασφαλή στο Google Drive, ανακάλυψα ότι ο φάκελος στον υπολογιστή μου δεν περιείχε τα έγγραφά μου, αλλά συντομεύσεις προς έγγραφα που ζούσαν αλλού. Αν εκείνο το άλλο μέρος αποφάσιζε να κλείσει, να αλλάξει την τιμή ή να ακυρώσει την υπηρεσία, η ηρεμία μου θα έφευγε μαζί του. Δεν κατείχα τα πράγματά μου· είχα άδεια να έχω πρόσβαση σε αυτά.

Από εδώ γεννιέται το ερώτημα αυτού του Cuaderno, ευκολότερο να διατυπωθεί παρά να απαντηθεί: πού θα έπρεπε να ζουν τα δεδομένα των πελατών σας; Και τα δικά σας; Η δημόσια συζήτηση το θέτει σαν να υπάρχουν μόνο δύο αντικρουόμενες απαντήσεις — το σύννεφο των μεγάλων πλατφορμών ή να το στήσεις μόνος σου, — σχεδόν σαν ζήτημα στρατοπέδου. Όμως δεν είναι δύο δρόμοι: είναι τρεις, και κανένας τους δεν είναι πράξη πίστης. Διαβασμένοι αργά, έχουν περισσότερες αποχρώσεις και ζητούν περισσότερα απ' όσο φαίνεται.

Αυτό σας αφορά, ό,τι κι αν πουλάτε

Είναι εύκολο να πιστεύεις ότι η εμπιστευτικότητα είναι θέμα δικηγόρων, γιατρών ή δημοσιογράφων, και ότι οι υπόλοιποι δεν έχουν τίποτα να κρύψουν. Είναι λάθος, και μάλιστα ακριβό. Σχεδόν οποιαδήποτε επιχείρηση διατηρεί δεδομένα των πελατών της που υπόκεινται στο νόμο, και πολλοί διατηρούν, χωρίς να το γνωρίζουν, πληροφορίες πολύ πιο ευαίσθητες από ό,τι φαίνεται.

Ένα κατάστημα καναπέδων σημειώνει το όνομα, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο εκείνου που αγοράζει· αν υπάρχει χρηματοδότηση, και τα οικονομικά του στοιχεία. Μια εταιρεία ανακαινίσεων ή διακόσμησης διατηρεί φωτογραφίες από το εσωτερικό των σπιτιών των πελατών της και τα πλήρη σχέδια των κατοικιών τους. Μια

εταιρεία καθαρισμού χειρίζεται τα σχέδια των γραφείων που καθαρίζει, συχνά σηματοδομένα με χρώματα και αριθμούς που δείχνουν ποιος υπάλληλος μπαίνει πού, σε ποια ώρα και με ποιο κλειδί. Τίποτα απ' αυτά δεν φαίνεται σπουδαίο μέχρι που αναρωτιέται κανείς για ποιον άλλον θα είχε αξία: εκείνα τα σχέδια καθαρισμού είναι, ιδωμένα με άλλα μάτια, ο τέλειος χάρτης για όποιον θέλει να μπει για να κλέψει.

Το γεγονός ότι μια επιχείρηση είναι μικρή, ή ότι πουλάει καναπέδες αντί να υπερασπίζεται δικαστικές υποθέσεις, δεν κάνει τα δεδομένα της να στερούνται αξίας ούτε κάνει το νόμο να σταματά να εφαρμόζεται σε αυτήν. Απλώς κάνει τον ιδιοκτήτη της να τείνει να το σκέφτεται λιγότερο. Και το να σκέφτεσαι λίγο για κάτι που είναι δική σου ευθύνη είναι ακριβώς το σημείο όπου ξεκινούν τα προβλήματα.

Πού ζουν τα δεδομένα σας;

Σ' αυτό το ερώτημα υπάρχουν, κατ' ουσίαν, τρεις απαντήσεις. Και αξίζει να θυμόμαστε ότι «τα δεδομένα» δεν είναι μόνο ο φάκελος ενός πελάτη ή το μπλοκ τιμολογίων και προσφορών: είναι επίσης οι συνομιλίες σας μαζί του — μέσω WhatsApp, μέσω μιας επαγγελματικής υπηρεσίας συνομιλίας, μέσω Solo2. Οι τρεις απαντήσεις που ακολουθούν δεν είναι βαθμοί καθαρότητας ούτε μια σκάλα από καλούς προς κακούς: είναι τρεις τρόποι να μοιραστεί το ίδιο πράγμα — ο έλεγχος και η ευθύνη.

Να τα αναθέσεις όλα σε έναν πάροχο. Είναι το πιο συνηθισμένο, και για τους περισσότερους είναι το μόνο που γνωρίζουν. Βάζω τα πάντα στο Google Workspace ή στο Microsoft 365 και το εμπιστεύομαι ολόκληρο στον πάροχο. Πληρώνω τη συνδρομή μου και σταματώ να το σκέφτομαι. Η πιο ακραία μορφή αυτού είναι οι υπηρεσίες όπου ούτε καν φτάνεις να έχεις τα δεδομένα σου: ορισμένα προγράμματα τιμολόγησης στο σύννεφο, για παράδειγμα, σου φυλάνε τα τιμολόγια και τις προσφορές — και λειτουργούν πολύ καλά, — αλλά η πληροφορία ζει στο δικό τους σύστημα, όχι στο δικό σου. Όσο πληρώνεις, έχεις πρόσβαση· την ημέρα που φεύγεις, ανακαλύπτεις ότι το να πάρεις το δικό σου ιστορικό είναι δύσκολο ή αδύνατο. Το να κρατάει τα δεδομένα σου μισόμηρος είναι, για περισσότερους από έναν παρόχους, ακριβώς αυτό που σ' εμποδίζει να πας στον ανταγωνισμό. Με αντάλλαγμα την άνεση παραδίδω τον έλεγχο και — χωρίς να το λέω δυνατά — την αίσθηση ότι η ευθύνη δεν είναι πια δική μου. Εδώ χωράει μια απόχρωση που σχεδόν ποτέ δεν γίνεται: η ανάθεση δεν είναι συνώνυμη με το αμερικανικό. Μπορώ να τα αναθέσω όλα εξίσου άνετα σε έναν ευρωπαϊκό πάροχο — Infomaniak, για παράδειγμα — και να λύσω μονομιάς μεγάλο μέρος των αμφιβολιών για τις διεθνείς διαβιβάσεις που είδαμε στο «Schrems II», χωρίς να αυτοφιλοξενώ τίποτα. Δεν είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες ενάντια στο υπόλοιπο σύμπαν: μέσα στην καθαρή ανάθεση υπάρχουν ήδη αποφάσεις που μετράνε.

Ενοικίαση και διαχείριση του δικού σας διακομιστή. Έχω το ίδιο που θα μου έδινε η Microsoft ή η Google, αλλά το στήνω εγώ. Νοικιάζω έναν διακομιστή σε έναν ευρωπαϊκό πάροχο —Hetzner, OVH, Scaleway—, εγκαθιστώ ελεύθερο λογισμικό (Nextcloud για αρχεία, για παράδειγμα) και διαχειρίζομαι εγώ το αποτέλεσμα. Κερδίζω πραγματικό έλεγχο: ξέρω τι τρέχει, πού και γιατί. Αλλά το μηχάνημα βρίσκεται ακόμα στο κέντρο δεδομένων ενός τρίτου και, πάνω απ' όλα, αλλάζει αυτός που υφίσταται τις συνέπειες. Με την ανάθεση, αν κάτι αποτύχει, έχετε κάποιον να κατηγορήσετε. Με τη δική σας διαχείριση, το πιθανότερο είναι ότι το φταίξιμο θα είναι δικό σας.

Να τα έχετε στον δικό σας υπολογιστή. Αυτή είναι η επιλογή που σχεδόν κανείς δεν λέει, και είναι η καρδιά αυτού του Τετραδίου. Δεν χρειάζεστε έναν τεράστιο διακομιστή αναμμένο είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο μέσα σε ένα μακρο-κέντρο δεδομένων για να φιλοξενήσετε τα πράγματά σας. Ο υπολογιστής του γραφείου σας είναι ήδη ένας διακομιστής: σας εξυπηρετεί. Τον αφήνετε αναμμένο στο γραφείο και συνδέεστε σε αυτόν από το λάπτοπ στο σπίτι ενός πελάτη, ή από το κινητό όταν είστε στο σπίτι. Τον ονομάζουμε «τον υπολογιστή του γραφείου», όχι «διακομιστή», αλλά κάνει ακριβώς το ίδιο πράγμα που κάνουν οι δύο προηγούμενες επιλογές. Ο έλεγχος είναι μέγιστος και η εγγύτητα επίσης: τα δεδομένα σας είναι εκεί που είστε εσείς. Η άλλη πλευρά, ειπωμένη χωρίς στολίδια, είναι ότι και η ευθύνη είναι μέγιστη. Αν κοπεί το ρεύμα δεν υπάρχει τεχνικός υπηρεσίας στη Νυρεμβέργη: είναι δική σας δουλειά να σηκώσετε την ασφάλεια. Και για να είναι αυτός ο υπολογιστής προσβάσιμος από έξω χρειάζεται κάτι που να ρίχνει τη γέφυρα μεταξύ του λάπτοπ σας και αυτού. Δεν είναι μαγεία, και είναι καλό να το ξέρετε πριν επιλέξετε αυτό το δρόμο.

Και δεν χρειάζεται καν να αξιοποιήσετε ξανά τον υπολογιστή του γραφείου: υπάρχει μια συσκευή σχεδιασμένη ακριβώς γι' αυτό, το NAS (το κατασκευάζουν η Synology, η QNAP και άλλες). Όπως σχεδόν σε όλα όσα έχουμε δει σε αυτά τα Cuadernos, μέσα του δεν υπάρχει μαγεία: είναι ένας εξειδικευμένος υπολογιστής, το ίδιο είδος μηχανήματος που θα νοικιάζατε σε ένα κέντρο δεδομένων, μόνο που είναι σχεδιασμένος για να αποθηκεύει δεδομένα και να τα διαθέτει μέσω του δικτύου, χωρίς οθόνη ούτε πληκτρολόγιο. Συνδέστε του μια οθόνη κι ένα πληκτρολόγιο και έχετε έναν συνηθισμένο υπολογιστή· εγκαταστήστε το κατάλληλο λογισμικό στον υπολογιστή σας και έχετε ένα NAS. Η διαφορά είναι ότι το NAS έρχεται ήδη έτοιμο. Το αγοράζετε, το βάζετε στην πρίζα στο σπίτι ή στο γραφείο, και είναι δικό σας. Δεν πληρώνετε συνδρομή κάθε μήνα· το πληρώνετε μία φορά και σας ανήκει, όπως κάθε άλλο εργαλείο της επιχείρησής σας. Το ανάβετε, το σβήνετε, το μεταφέρετε αλλού αν θέλετε. Και επειδή είναι δικό σας, τίποτα δεν εμποδίζει να έχετε δύο —ένα στο σπίτι, ένα στο γραφείο— ή τρία, προσθέτοντας ένα σε ασφαλές μέρος, συγχρονισμένα μεταξύ τους: η δική σας εφεδρεία, χωρίς να εξαρτάστε από το αν τη συντηρεί κάποιος τρίτος. Η αυτοφιλοξενία, εν τέλει, δεν είναι ένα μόνο πράγμα: είναι ένας συνδυασμός εξοπλισμού, ιδιοκτησίας, τοποθεσιών και λογισμικού.

Εδώ είναι αναπόφευκτο να ονομάσουμε αυτό που κάνουμε, και το κάνουμε χωρίς μεταμφίεση: στο Solo2 αυτή τη γέφυρα τη στήνει η ίδια η εφαρμογή. Ο υπολογιστής του γραφείου σας μένει προσβάσιμος μόνο για τις έμπιστες συσκευές σας, και πάντα υπό κρυπτογράφηση, και οι υπόλοιπες συσκευές σας επανασυνδέονται σ' αυτόν μόνες τους. Όταν ένας πελάτης μιλάει μαζί σας, είναι ο υπολογιστής σας — όχι κάποιου τρίτου — που μιλάει με τον πελάτη. Δεν λύνουμε τη διακοπή ρεύματος· λύνουμε τη γέφυρα. Και δεν είμαστε οι μόνοι: για σχεδόν κάθε ανάγκη υπάρχουν σήμερα προγράμματα — ελεύθερα ή ιδιόκτητα, — που επιτρέπουν ακριβώς αυτό, να έχεις τα δεδομένα στον εξοπλισμό σου και να φτάνεις σ' αυτά από έξω. Το δικό μας είναι ένα παράδειγμα· το σημαντικό είναι η ιδέα, όχι η μάρκα.

Ο πλεονασμός (Redundancy) δεν είναι υπερδύναμη

Εδώ ανακύπτει η άμεση αντίρρηση, και είναι λογική: αν έχω τα πάντα στον υπολογιστή του γραφείου μου, τι συμβαίνει αν χαλάσει; Η ερώτηση είναι καλή. Η απάντηση είναι ότι το δίκτυ ασφαλείας που φανταζόμαστε στους μεγάλους παρόχους είναι πιο ταπεινό —και πιο εύκολο να το μιμηθείς— από ό,τι φαίνεται.

Όταν αφήνω τα δεδομένα μου στο κέντρο δεδομένων μιας πολυεθνικής, εμπιστεύομαι ότι έχει αντίγραφα σε πολλά μέρη. Και πιθανώς να τα έχει: σε μια δεύτερη τοποθεσία, ίσως σε μια τρίτη. Αλλά αυτός ο πλεονασμός δεν είναι άπειρος και πάνω απ' όλα δεν είναι δικός μου: παραμένει ένας σκληρός δίσκος του οποίου δεν είμαι ο ιδιοκτήτης, διαχειριζόμενος από κάποιον στον οποίο δείχνω μια πίστη που σχεδόν ποτέ δεν επαληθεύω.

Αυτό το ίδιο δίκτυ μπορώ να το πλέξω κι εγώ, και με ένα καθοριστικό πλεονέκτημα. Η καθημερινή μου υπηρεσία ζει στον υπολογιστή του γραφείου. Από εκεί κρατάω ένα κρυπτογραφημένο αντίγραφο στον υπολογιστή μιας φιλικής εταιρείας —ενός συναδέλφου στο επάγγελμα, ενός άλλου έμπιστου γραφείου— και ένα άλλο κρυπτογραφημένο αντίγραφο, αν θέλω, σε εκείνον τον ίδιο ευρωπαϊκό πάροχο για τον οποίο μιλούσαμε. Η διαφορά είναι το παν: αυτό που αφήνω έξω δεν είναι η υπηρεσία μου ούτε τα δεδομένα μου σε καθαρή μορφή, αλλά ένα κρυπτογραφημένο αντίγραφο που μόνο εγώ μπορώ να ανοίξω. Ο εξωτερικός πάροχος φυλάσσει ένα κλειστό σεντούκι του οποίου δεν έχει το κλειδί. Δεν του εμπιστεύομαι την πληροφορία μου: του αναθέτω κάποια bytes που χωρίς εμένα δεν σημαίνουν τίποτα.

Ήταν ασφαλές μέχρι που έπαψε να είναι

Επιτρέψτε μου μια προσωπική ιστορία, γιατί απεικονίζει το θέμα καλύτερα από οποιοδήποτε επιχείρημα. Για περισσότερα από δέκα χρόνια ήμουν πιστός πελάτης της CrashPlan, μιας τεχνικά εξαιρετικής υπηρεσίας δημιουργίας αντιγράφων ασφαλείας. Κρατούσα αντίγραφα ασφαλείας στο νέφος τους για όλους τους υπολογιστές μου και της οικογένειάς μου —της εταιρείας και του σπιτιού, τα πάντα— με εκδόσεις που μπορούσα να ανακτήσω με τη συχνότητα που ήθελα, ταξιδεύοντας πίσω στο χρόνο σε ένα συγκεκριμένο αρχείο από μήνες πριν. Μετά το πρώτο αντίγραφο μετέδιδε μόνο τις διαφορές, κρυπτογραφημένες και συμπιεσμένες, έτσι ώστε να διατηρώ ενημερωμένο ένα τεράστιο αντίγραφο ασφαλείας με σχεδόν καθόλου προσπάθεια. Με

έσωσε πολλές φορές, από ένα απλό έγγραφο μέχρι έναν ολόκληρο δίσκο. Η τιμή ανέβαινε με τα χρόνια και δεν με ένοιαζε: πλήρωνα ευτυχισμένος.

Αυτό που δεν ήξερα ήταν ότι η CrashPlan είχε κάνει ένα λάθος στον υπολογισμό: είχε υποσχεθεί με συμβόλαιο απεριόριστο χώρο αποθήκευσης, σε χώρο και χρόνο. Και ο χώρος πολλαπλασιαζόμενος με το χρόνο —χρόνια ιστορίας, εκδόσεις κάθε λίγα λεπτά— μεγαλώνει μέχρι να γίνει μη βιώσιμος. Μια μέρα μας ενημέρωσαν όλους ότι η υπηρεσία τερματιζόταν. Το έκαναν με κομπόζη και με μια γενναιόδωρη προθεσμία, σχεδόν ένα χρόνο, και μας έδωσαν τα μέσα να κατεβάσουμε τα δικά μας δεδομένα. Αλλά πού πηγαίνει κάποιος με περισσότερα από δέκα χρόνια αντιγράφων με εκδόσεις όλων των δίσκων του; Εκεί ανακαλύπτεις ότι δεν έχεις ούτε τον τρόπο να τα κατεβάσεις όλα ούτε το μέρος να τα βάλεις, και ότι, ακόμα κι αν μπορούσες, η νέα αποθήκη θα κόστιζε μια περιουσία.

Έσωσα τέσσερα απαραίτητα πράγματα. Τα υπόλοιπα χάθηκαν όταν έσβησαν τον διακόπτη. Εγώ ήμουν ήρεμος, η πληροφορία μου ήταν ασφαλής... μέχρι που έπαψε να είναι. Και όχι λόγω προδοσίας: το CrashPlan φέρθηκε άψογα — σε αντίθεση με το Evernote, που χρόνια αργότερα φέρθηκε αισχρά, — απλούστατα, ο φύλακας άγγελός μου στο σύννεφο αποφάσισε, με κάθε δικαίωμα, να πάψει να είναι. Το αποτέλεσμα, για μένα, ήταν πανομοιότυπο: αυτό που νόμιζα ασφαλές, εξαφανίστηκε.

Αυτό που διδάσκει πραγματικά αυτή η ιστορία έχει να κάνει περισσότερο με την ανθρώπινη φύση παρά με την τεχνολογία. Όταν κάποιος νιώθει ότι κάτι είναι δική του ευθύνη, ενεργεί προληπτικά: βγάζει αντίγραφα, εξασφαλίζει τα νώτα του, δυσπιστεί με καλή κρίση. Όταν πιστεύει —εσφαλμένα— ότι η ευθύνη βαρύνει έναν τρίτο μεγάλο και φερέγγυο, χαλαρώνει και αφήνει τα πράγματα να κυλήσουν. Αυτή η μεταβιβασμένη ηρεμία δεν είναι σύνεση: είναι, χωρίς μακιγιάζ, μια μορφή ανευθυνότητας.

Το να πληρώνεις δεν είναι το ίδιο με το να συμμορφώνεσαι

Αυτή η ήσυχη ανευθυνότητα μοιάζει πολύ με εκείνη κάποιων γονιών που εγγράφουν το γιο τους στο πιο ακριβό σχολείο, του πληρώνουν μετά ένα μεταπτυχιακό, και με αυτό πιστεύουν ότι έχουν εκπληρώσει το καθήκον τους. Δεν το έχουν εκπληρώσει. Το να είσαι γονιός σημαίνει να ανησυχείς για το τι έμαθε σήμερα, για ό,τι δεν καταλαβαίνει, για τις αξίες του, για την αυτοπεποίθησή του. Αν στα είκοσι πέντε του χρόνια αυτός ο γιος δεν ξέρει να δουλεύει ούτε να συμπεριφέρεται, το φταίξιμο δεν είναι του σχολείου που εισέπραξε τα χρήματα: είναι εκείνου που ανέθεσε και πλήρωσε πιστεύοντας ότι αυτό αρκούσε. Η πληρωμή σε έναν τρίτο δεν απαλλάσσει από την ευθύνη. Ποτέ δεν το έκανε.

Με τα δεδομένα συμβαίνει το ίδιο, και η πρόσφατη ιστορία το επιβεβαιώνει. Πενήντα ή εκατό χρόνια πριν ένας επαγγελματίας φύλαγε τα στοιχεία των πελατών του σε φακέλους, στο γραφείο του ή στο σπίτι του, και ένιωθε υπεύθυνος γι' αυτά. Σπάνια χανόταν κάτι. Περάσαμε στον ψηφιακό κόσμο και, με εκπληκτική ευκολία, τα ανεβάζουμε όλα στο «σύννεφο» — που δεν είναι παρά ο υπολογιστής μιας πολυεθνικής, — και παύουμε να ανησυχούμε. Και συχνά υπάρχουν ατυχήματα, και υπάρχουν εταιρείες που τα χάνουν όλα, και τότε λέγεται: το φταίξιμο ήταν της Google, το φταίξιμο ήταν της Microsoft. Όχι. Η πληροφορία είναι δική σου, ή των πελατών σου, αλλά ο υπεύθυνος είσαι εσύ.

Η φιλοξενία των δικών σας πραγμάτων δεν είναι μια τεχνική ιδιοτροπία: είναι η ανάκτηση εκείνης της γαλήνης πριν από δεκαετίες, εκείνης που να ξέρεις πού βρίσκεται το κάθε πράγμα και γιατί. Η προστασία δεδομένων, εν τω μεταξύ, βίωσε μια απότομη ταλάντωση του εκκρεμούς —από το να μην υπάρχει κανένας κανόνας, όταν οποιοσδήποτε εξέθετε τα δεδομένα ενός πελάτη χωρίς σκέψη, σε μια απαίτηση που πέφτει με δυσανάλογη σκληρότητα στον μικρότερο, στον ελεύθερο επαγγελματία που δίνει το τηλέφωνο ενός πελάτη στον διανομέα. Δεν συζητώ το σκοπό· παρατηρώ την αναντιστοιχία. Αλλά η αναντιστοιχία δεν μας απαλλάσσει: την ημέρα που η διοίκηση θα έχει τα μέσα να εντοπίζει και να επιβάλλει κυρώσεις σε μεγάλη κλίμακα, το μέγεθος θα πάψει να προστατεύει οποιονδήποτε, και είναι σίγουρο να μην περιμένετε εκείνη την ημέρα με το σπίτι ακατάστατο. Το να έχετε το δεδομένο υπό τον δικό σας έλεγχο βοηθά στη συμμόρφωση και βοηθά στην απόδειξή της. Και πάνω απ' όλα, επιστρέφει τα πράγματα στη θέση τους: όταν η πληροφορία είναι δική σας, η ευθύνη είναι εξ ολοκλήρου δική σας —δεν υπάρχει τρίτος να κατηγορήσετε, ούτε τρίτος του οποίου η αποτυχία να σας εκθέσει —.

Η ευθύνη επίσης προστατεύει

Θα ήταν ανέντιμο να το ζωγραφίσουμε χωρίς σκιές. Το να πάρεις τη θέση του μεσάζοντα σημαίνει να επωμιστείς τα δικά του: να κρατάς τα αντίγραφα ενημερωμένα, να εφαρμόζεις ενημερώσεις και μια νομική ευθύνη — εκείνη του RGPD — η οποία, στην πραγματικότητα, ποτέ δεν έπαψε να είναι εντελώς δική σου (οι αναφορές στο υποσέλιδο αναλύουν τα άρθρα). Υπάρχει δουλειά, και υπάρχει μια μέρα που κάτι χαλάει σε ακατάλληλη στιγμή. Δεν το κρύβουμε.

Όμως ο φόβος που περιβάλλει αυτή τη λέξη, ευθύνη, είναι κακώς βαθμονομημένος. Είναι πολύ ευκολότερο να χάσεις τα αρχεία σου σε μια υπηρεσία του σύννεφου που κλείνει, ή τις φωτογραφίες σου στο Google Photos, παρά να χάσεις εκείνον τον φάκελο με τα σημαντικά έγγραφα που έχεις στον δικό σου υπολογιστή: εκείνον που ξέρεις πού είναι και που θα αντιλαμβανόσουν ότι λείπει μόλις εξαφανιζόταν. Αυτό που νιώθεις δικό σου, το φροντίζεις· αυτό που πιστεύεις ασφαλές σε χέρια άλλου, το παραμελείς.

Σκέψου τα φωτογραφικά άλμπουμ του παλιού καιρού, εκείνα με τις τυπωμένες χάρτινες φωτογραφίες φυλαγμένα σε ένα συρτάρι. Έχεις ακούσει ποτέ κάποιον να λέει ότι «έχασε» το οικογενειακό του άλμπουμ; Ακούγεται για το σπίτι που κάηκε με το άλμπουμ μέσα· να το χάσεις έτσι απλά, όχι. Και αντιθέτως, άνθρωποι που είχαν όλες τις φωτογραφίες τους στο Google Photos ή στο Apple Photos και έμειναν χωρίς τίποτα: αυτή η ιστορία επιστρέφει κάθε λίγους μήνες, γιατί πίστευαν ότι ήταν ασφαλείς. Το Google Photos φροντίζει τις φωτογραφίες σου, βεβαίως· αλλά δεν τις φροντίζει όπως κάποιοι γονείς φροντίζουν το άλμπουμ όπου βρίσκονται τα παιδιά και τα εγγόνια τους. Αυτή τη διαφορά δεν τη διορθώνει κανένα κέντρο δεδομένων: η ευθύνη, όταν είναι δική σου, δεν είναι μόνο ένα βάρος· είναι επίσης η καλύτερη εγγύηση.

Τέσσερις ερωτήσεις πριν αποφασίσετε

Αν σκέφτεστε να κάνετε το βήμα, σε οποιαδήποτε μορφή του, είναι καλό να απαντήσετε πρώτα σε τέσσερις ερωτήσεις με νηφάλια ειλικρίνεια:

1. Ποιο μέρος των δεδομένων σου θα σε πονούσε να χάσεις, ή να μην μπορείς να πάρεις μαζί σου; Και πρόσχε μην απορρίψεις το «ρουτινιάρικο»: το ιστορικό των τιμολογίων μοιάζει το πιο πεζό πράγμα στον κόσμο μέχρι που αλλάζεις πρόγραμμα και ανακαλύπτεις ότι εκείνα τα τιμολόγια ήταν του παρόχου, όχι δικά σου — ότι, το πολύ, μπορείς να τα εκτυπώσεις σε PDF, χωρίς να μπορείς πια να ψάξεις μέσα τους. Δεν είναι μόνο ζήτημα ευαισθησίας: είναι ζήτημα του σε ποιον ανήκει πραγματικά αυτό που χρειάζεσαι να διατηρήσεις.
2. Ποια επιλογή είναι ανάλογη με την πραγματική σου τεχνική ικανότητα; Ένας καλοσυντηρημένος δικός σου υπολογιστής είναι στο χέρι του καθενός· το να διαχειρίζεσαι έναν ολόκληρο διακομιστή, όχι τόσο. Να είσαι ειλικρινής για το τι ξέρεις και τι όχι. Και να θυμάσαι ότι ανάμεσα στο να στήσεις έναν ολόκληρο διακομιστή και στο να τα αναθέσεις όλα υπάρχει ένα πολύ λογικό ενδιάμεσο έδαφος: προγράμματα — ελεύθερα ή ιδιόκτητα, — που φυλάνε τα δεδομένα σου στον δικό σου εξοπλισμό και σου επιτρέπουν να φτάνεις σ' αυτά από έξω. Για πολλούς ανθρώπους είναι η καλύτερη ισορροπία.
3. Τι σχέδιο έχετε για τη χειρότερη μέρα; Μια παραβίαση, ένας δίσκος που πεθαίνει, ένας πάροχος που κλείνει, ο τεχνικός σε αναρρωτική άδεια. Αν το σχέδιο ξεκινά με «δεν θα έπρεπε να συμβεί αυτό», δεν είναι σχέδιο.
4. Θα ξέρατε να αποδείξετε ότι συμμορφώνεστε αν αύριο σας έκαναν έλεγχο; Το να το κάνεις καλά και το να μπορείς να αποδείξεις ότι το κάνεις καλά δεν είναι το ίδιο πράγμα. Ο νόμος ζητά το δεύτερο.

Δεν υπάρχει καθολική απάντηση. Υπάρχει μια αναλογική απάντηση, υιοθετημένη με ειλικρίνεια για το τι κερδίζεται και τι κληρονομείται ως ευθύνη. Και πάνω από την τεχνική, μια απλή βεβαιότητα: τα δεδομένα σας ζουν στον υπολογιστή κάποιου. Η μόνη ερώτηση που πραγματικά έχει σημασία είναι τίνος θέλετε να είναι αυτός ο υπολογιστής.

Η αυτοφιλοξενία δεν είναι ούτε αρετή ούτε ελάττωμα: είναι ένα εργαλείο με συγκεκριμένο αποτύπωμα ικανοτήτων και ευθυνών. Το ερώτημα δεν ήταν ποτέ αν πρέπει να φιλοξεניתε τα δικά σας δεδομένα, αλλά ποια δεδομένα, πώς και με ποιο δίκτυο υποστήριξης. Η ανάκτηση του ελέγχου των δεδομένων δεν είναι επιστροφή στο υπόγειο ούτε δυσπιστία προς τα πάντα: είναι η επιστροφή στο να νιώθουμε υπεύθυνοι για ό,τι μας ανήκει, όπως ακριβώς τότε που αυτά τα δεδομένα ζούσαν σε έναν φάκελο πάνω στο γραφείο. Αυτή η ευθύνη, αν γίνει σωστά κατανοητή, είναι η πραγματική υπηρεσία που προσφέρει ένας επαγγελματίας στους πελάτες του.

Πηγές και περαιτέρω μελέτη

- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 — άρθρο 28 (εκτελών την επεξεργασία), άρθρο 32 (ασφάλεια της επεξεργασίας), άρθρο 33 (γνωστοποίηση παραβίασης), άρθρο 37 (ορισμός Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων).
- Ισπανική Αρχή Προστασίας Δεδομένων — *Πρακτικός οδηγός για την ανάλυση κινδύνου στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα* (τρέχουσα αναθεώρηση). Πλαίσιο για τους υπευθύνους επεξεργασίας που αναλαμβάνουν τις δικές τους τεχνικές λειτουργίες.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων — *Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on legitimate interests*. Εφαρμόσιμο και για τον έλεγχο αναλογικότητας σε αποφάσεις δικής της υποδομής.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή — δημόσιος κατάλογος παρόχων υπηρεσιών πληροφοριών εγκατεστημένων σε ευρωπαϊκή δικαιοδοσία. Διοικητικό σημείο εκκίνησης για τον προσδιορισμό ευρωπαϊκών επιλογών διαχειριζόμενης φιλοξενίας.
- Nextcloud GmbH (Γερμανία) — *Αρχιτεκτονική Nextcloud Enterprise και τεκμηρίωση συμμόρφωσης*. Τεκμηριωμένη περίπτωση ελεύθερου λογισμικού με μοντέλα αυτοφιλοξενίας και διαχείρισης από ευρωπαϊό πάροχο· χρήσιμο ως τεχνική αναφορά ενός έργου που διατηρείται σε ευρωπαϊκή δικαιοδοσία από το 2016.

[← Προηγούμενο](#) [Οι 24 λέξεις: τι είναι μια κρυπτογραφική ταυτότητα](#) [Επόμενο](#) → [Πραγματική vs φαινομενική ιδιωτικότητα: οι ερωτήσεις που πρέπει να θέσετε](#)

Πρόσφατα αναγνώσματα

- [Στοχασμός · 29 Ιουνίου 2026 Δεν είσαι ανώνυμος](#)
- [Στοχασμός · 27 Μαΐου 2026 Αυτό που μια υπογραφή δεν μπορεί να διορθώσει](#)
- [Ανάλυση · 26 Μαΐου 2026 Πραγματική vs φαινομενική ιδιωτικότητα: οι ερωτήσεις που πρέπει να θέσετε](#)

Πάρτε αυτό το άρθρο μαζί σας όπου το χρειάζεστε.

[↓ Markdown](#) [↓ Απλό κείμενο](#) [↓ PDF](#)

Το αρχείο θα ληφθεί στη συσκευή σας. Από εκεί μπορείτε να το αποθηκεύσετε, να το εισαγάγετε στο Solo2 ή να το μοιραστείτε όπου θέλετε. Το Cuadernos δεν αποφασίζει τον προορισμό για εσάς.

Σφραγίδα από βουλοκέρι · SHA-256
89813d69b96e682f4f1c8f921dea9213f66477528bc209a346b4916a9805fad2

[Χαρακτηριστικά](#) [Νέα](#) [Blog](#) [Βοήθεια](#) [Σχετικά](#) [Επικοινωνία](#)
[Διαφάνεια](#) [Επαλήθευση](#) [Απόρρητο](#) [Όροι](#) [Cookies](#)

Cuadernos Lacre · Μια έκδοση της [Menzuri Gestión S.L.](#) ·
γραμμένη από τον R.Eugenio · επιμελημένη από την ομάδα του [Solo2](#).

Αυτός ο ιστότοπος δεν χρησιμοποιεί cookies. Όλα όσα φορτώνει ο περιηγητής σου είναι γραμμένα ή εποπτευόμενα από εμάς και φιλοξενοούνται στους ευρωπαϊκούς μας διακομιστές: ο ανώνυμος μετρητής επισκέψεων (Umami, αυτο-φιλοξενούμενος) και η ελάχιστη απαραίτητη JavaScript για τον επιλογέα γλώσσας και την προτίμησή σου για ανοιχτόχρωμο ή σκούρο θέμα, η οποία αποθηκεύεται στη δική σου συσκευή. Χωρίς

πόρους από εξωτερικές εταιρείες, χωρίς trackers, χωρίς προφίλ, χωρίς κοινή χρήση δεδομένων. Εάν θέλεις να μας ακολουθήσεις: [RSS](#).